Clerck, Carl Alexander

Icones insectorum rariorum. Pl.titelbl. Stockholm. 1-2. 1759-65.

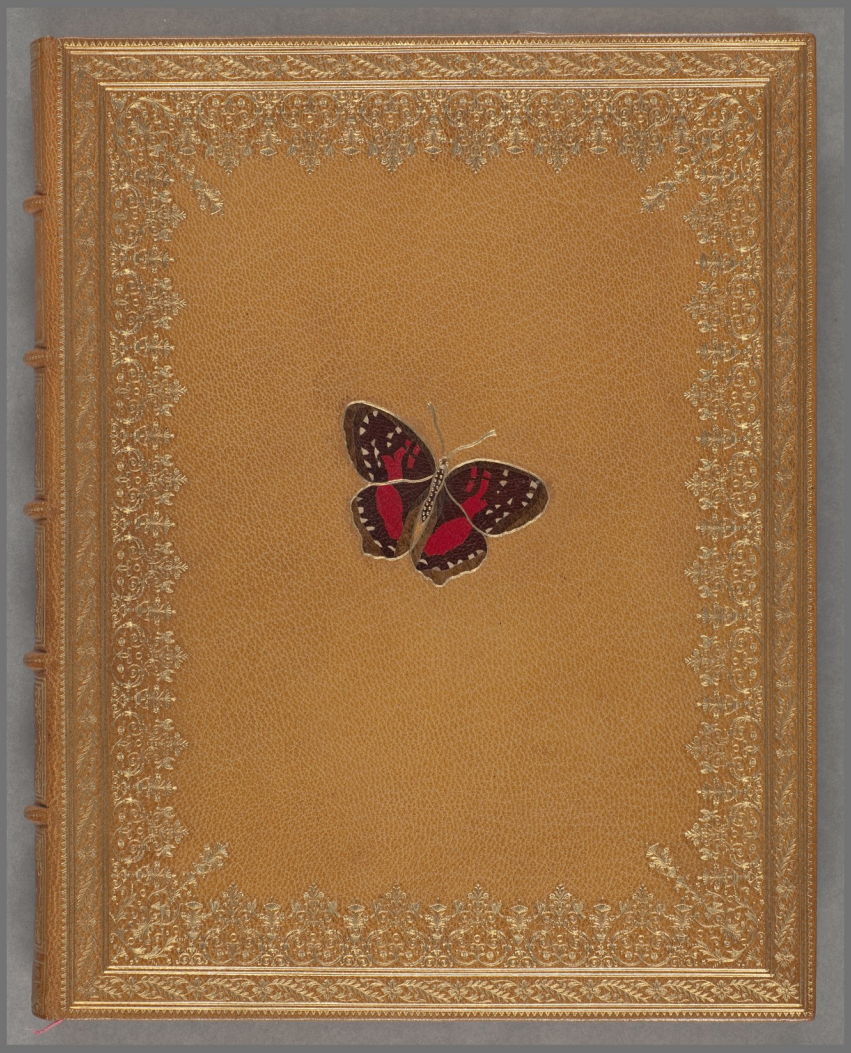

Tryck 89:1

Tillkomstår 1759 :
Digitaliserad år 2015

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

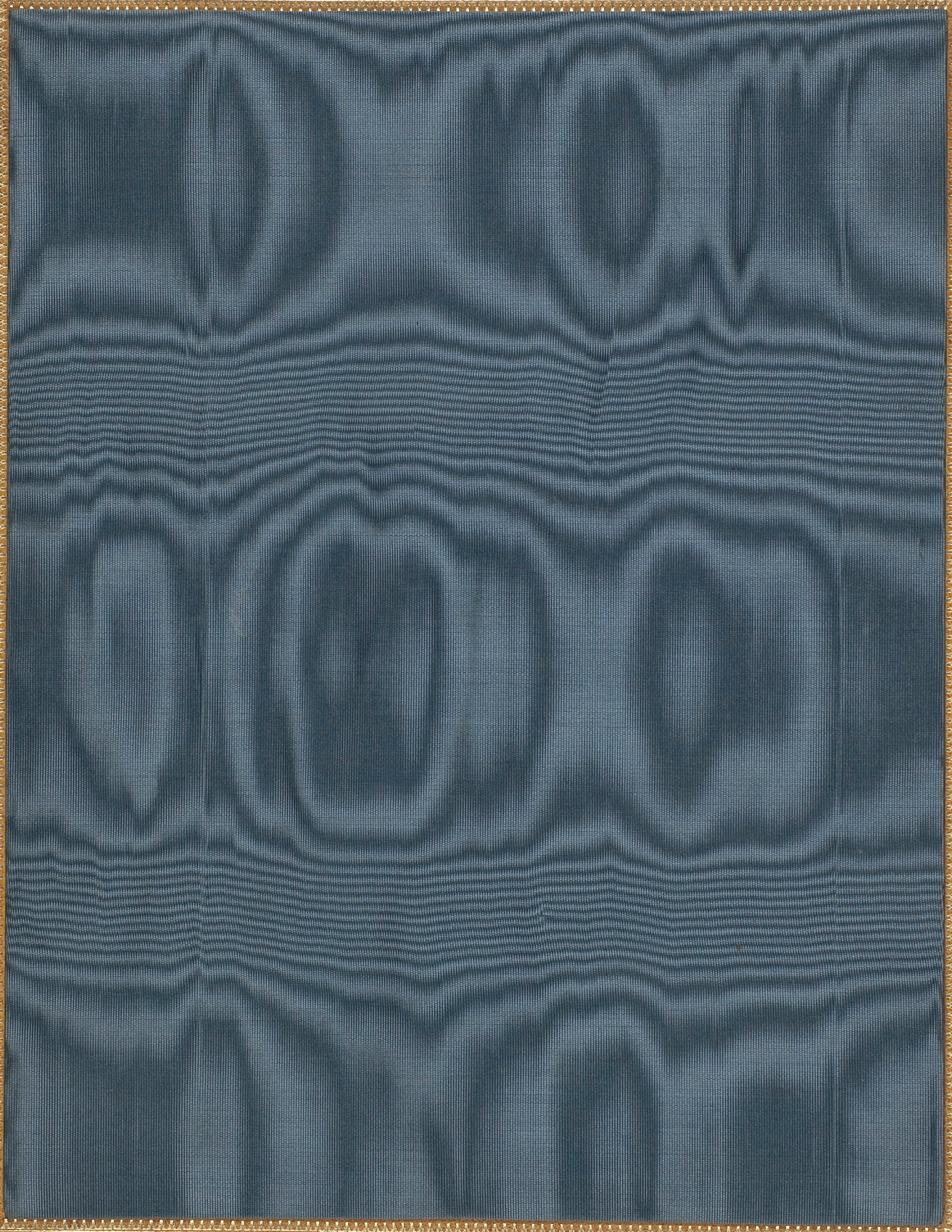

Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

RAR
90

G. REDBERG
BOKBINDARE
STOCKHOLM
DROTTNINGGATAN 51

Rarititisk

Rar.
90.

ICONES INSECTORUM RARIORUM.

SECTIO PRIMA.

ICONES INSECTORUM RARIORUM

Sectio Prima

L. Gottman del. C. Bergqvist Sculpsit

KONGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

SOCIETATIS JESU COLLEGII HOLMIENSIS

STORMÅGTIGSTA ALLERNÅDIGSTA
DROTTNING.

Eders Kongeliga Majeſtäts vördnad för den Allviſa Skaparen, och ſtora luſt i deſs härliga värks betraktande, hafva ſå förelyſt alla Svea Barn, at knapt någon bland dem gifves, ſom ej finner nöje och nytta i Natural-Hiſtorien.

Eders Kongl. Maj:ts ſtora Nåd och ömhet för ſamma Vetenſkap hafva gjort, det Eders Kongl. Maj:ts Luſt-Slott blifvit en ſamleplats för de fleſta Naturalier i hela verlden; hvareſt den minſte med den ſtörſta, får ſkåda och vörda ſpåren af det Eviga Väſendet.

För dem åter, ſom icke äro ſå nära, at de af denna ſtora Kongl. Nåden kunna hugna ſig, hafver Eder Kongl. Maj:t befalt Arch. och Ridd. Linnæus, upſätta fullſtändiga Beſkrifningar öfver Eders Kongl. Maj:ts Samlingar, på det den aflägsnaſte ej må ſtadna i okunnighet om Naturens otaliga rikedomar.

Fördenſkull, och i anledning af denna Eders Kongl. Maj:ts ſtora nit om Skaparens äras utbredande på detta ſättet, driſtar inför Eders Kongl. Maj:t

jag allerunderdânigſt nedlägga deſſa fâ Taflor öfver nâgra ſällſyntare Inſecter.

Om deſſe Ritningar vinna Eders Kongl. Maj:ts Nâdigſta hägn, och fâ för Efterkommande tolka det nöje, ſom Eder Kongl. Maj:t finner af Natural-Hiſtoriens uparbetande, ſâ vinner jag mit högſta ändamâl.

Hvaremot jag uti djupaſte vördnad framhärdar

EDERS KONGL. MAJ:TS

Allerunderdânigſte Tjenare
CARL CLERCK.

Imprimatur.
N. von OELREICH.

Gen. 2: 19, 20.

Som nu HERren GUD gjort hade af jordene allahanda djur på markene, och allahanda Foglar under himmelen, hade Han them fram för menniſkiona, at Han ſkulle ſe, huru han ſkulle nåmna them: Ty, ſåſom menniſkian allahanda lefvande diur nåmde, ſå ſkulle the heta.

Och menniſkian gaf hvart och ett fånat och foglom under himmelen, och djuren på markene, ſin namn.

B. L.

Huru oumgångelige Insecterne åro på jordklotet, och huru mycken vårkan de dageligen visa, til menniskans nytta och skada; har dock ingen funnits nog vuxen, at rätteligen beskrifva dessa i första påseendet klena krak, förrån den på Natural Historiens omåteliga rymd måst bevandrade Arch. och Ridd. LINNÆUS, Hvilken indelt dem i vissa Classer, Genera och Species.

Hvad gagna de gamlas berättelser om den eller den örtens, djurets, insects, nyttiga eller skadeliga vårkan, når dess tydelige kånning saknas?

Herr Archiat. och Riddar. LINNÆUS, Hvilken född och utrustad med synnerliga naturens gåfvor, år den endaste bland dödeliga, som fått skåda de flesta naturens alster, har derigenom blifvit i stånd satt, at, til Efterkommandernas tjenst, jemföra dem sins emellan, samt bringa i redig ordning så mycket deraf, som varit i dessa tider möjeligt, uti sitt oskattbara arbete Systema Naturæ, hvilket bår et oemotsågeligit vitnesbörd om sin vittra Uphofsmans vidsträckta kånnedom i alla Naturens Riken, samt

Insecta, globo terrestri qvantumvis necessaria sint, qvantosque continue in Hominis commodum ac incommodum prodant effectus; nullus tamen ad Reptilia primo intuitu tam exilia accurate describenda sufficere visus est, ante Arch. R. atqve Eqv. Aur. LINNÆUM, in immenso Historiæ Naturalis spatio versatissimum, Qui in distinctas Classes, Genera & Species illa dispescuit.

Qvem usum præstant Veterum traditiones, de utili aut noxio hujus illiusve herbæ, animantis, insecti, effectu, dum intimior ejusdem desideratur cognitio?

D:nus LINNÆUS, Arch. R. & Eqv. Aur., Cui præcipuis donis naturalibus prognato atque instructo, soli inter mortales contigit plurimos Naturæ foetus speculari, usui Posterorum ipsos conferre potuit, & ordine inserere, qvotqvot per hæc tempora licuit, inæstimabili suo operi, Systemati Naturæ, quod ex confesso testatur vastissimam Auctoris sui experientissimi de singulis Naturæ Regnis notitiam, qvin incomparabilem

makalösa gåfva, at kunna ådagalägga och grundeligen beskrifva den minsta til kännetecken tjenliga förändring, som förekommit; så at man, i stöd deraf, utan misstag, nu kan veta, hvad för ört eller Insect &c. är under omtalan, och hafver den nyttan eller den skadan med sig.

Hvar och en lärer lätteligen finna, at detta är en ganska stor förmån, och högst nödvändig til Natural-Historiens utredande och nyttjande för menniſko-slägtet: Ja, at ingen, utan detta ljuset, deruti gitter göra något säkert steg.

Jag har dock funnit, at nyttjandet deraf icke är hvars mans. Åtminstone hafva nye begynnare härjämte en lätthet nödig, om de vilja med trygghet leta sig fram på Insecternas mörka stigar.

I sådan afsikt har jag låtit afrita så många Insecter, som jag kunnat öfverkomma, och ännu icke blifvit aftecknade af någon annan, samt vid hvar och en satt dess Nomen Triviale, med citation utur Syst. Nat., hvarest för öfrigt finnes, hvad dertil hörer.

De åter, hvilkas namn blott, utan citationer, förekomma, äro helt nye, och sedermera fundne, men uti Arch. och Ridd. LINNÆI Supplement til dess Syst. Naturæ, som nu snart lärer lemnas til Trycket, fullständigt beskrefne.

virtutem, minimas, qvæ obvenere, ad discernendum idoneas, declarandi ac solide describendi, variationes; unde jam profecto cognoscitur, & germen & Insectum, cujus fiat mentio, qvodqve hoc vel aliud aut emolumentum aut detrimentum secum ferat.

Qvilibet forsan facile videt hoc plurimum proficere & esse maxime necessarium ad Historiam Naturalem in usum Generis Humani explicandam: ita sane, ut nemo sine isto lumine verum in hac scientia progressum facere qveat.

Veruntamen intellexi, in qvemvis non cadere illius praxin. Inceptores minimum manuductione opus habent, si obscuras Insectorum semitas perlustrare velint.

Eo respectu, Insecta, qvot obtinere potueram, a nullo alio picta, delineanda curavi; singulisqve Nomina sua Trivialia apposui, una cum locis e systemate Naturæ allegatis, ubi reliqvum occurrit, qvod eo pertinet.

Illa contra, qvorum Nomina sine locis citatis obvia sistuntur, recentiora sunt, & nuperrime reperta; in Supplemento autem Arch. R. atqve Eqv. Aur. LINNÆI, qvod Systemati Ipsius Naturæ accedet, brevique Prelo subjicietur, perfecte descripta.

En och annan finnas väl på dessa Taflor, som förr hos någon Auctor ses aftagne; men som de äro der något otydelige; ty har jag trott mig göra B. L. en tjenst, om mine figurer kunna sannolikare och tydeligare föreställa Insectets rätta utseende.

Jag vidgår gerna, at utförandet af detta mit företagande långt öfverstiger min förmåga; Och at jag ej ännu årnat, så omogit, utgifva det lilla, som jag, til enskylt förkofring i Nat. Hist. utrönt. Men den om Natural-Historiens utvidgande nitiske Archiatren, hvilken anser det minsta fynd såsom en nödig länk af Naturens kedja, och således icke tål, at något skall upskjutas til den oåkra tiden, har ej allenast upmuntrat mig, til at göra dessa Taflor allmänna; utan ock gerna lemnat mig sina endaste och sålsyntaste exemplar til afritning; och än mer, sjelf med ospard möda granskat Proftaflorna.

Utom alt detta, hafva Hr. Archiat. ypperste Elever, af samma eld uptände, näml. H:rar ALSTRÖMRER, BERGMAN, FORSSKÅL och SOLANDER, såsom deras nitiska Mästares vårdige Efterföljare, frivilligt lemnat alt, som kunde åstundas, utur Deras täcka Samlingar; såsom ock enhälligt efterspanat, hvad ytterligare fordrades til dessa Taflors riktande.

Således har jag genom Gynnare, Vänner och egen upmärksamhet kommit i bekantskap med et antal i verlden nog obekanta eller sålsyn-

Nonnulla qvidem in his conspiciuntur Tabellis, apud Auctorem qvempiam antehac adumbrata; quia vero ibi minus dilucida apparent, commodo Lectoris me inserviturum existimavi, si meæ Figuræ verisimiliter magis & expresse species Insectorum genuinas potuerint exhibere.

Ingenuus fateor, instituti hujus executionem vires meas longe excedere; & immaturorum, quantula ob privatum in Historia Naturali profectum facta sint, experimentorum publicationem a me nondum fuisse constitutam. Verum Archiater de dilatanda Historia Naturali impense solicitus, Qvi minimum experimentum pro nodo in catena Naturæ necessario habet, & nihil qvicquam patitur in dubium differri tempus, ad Tabellas has publicandas me non tantum exhortatus est; sed libenti qvoqve animo, unica sua exemplaria, eaque rarissima, mihi delineanda reliqvit: immo vero, qvod plus satis est, Tabellarum specimina Ipse jugiter examinavit.

Alumni præterea D:ni Arch. primarii, eodem ardore incensi, nimirum D:ni ALSTRÖMERII, BERGMAN, FORSSKÅL & SOLANDER, ut Magistri sui zelo flagrantis condigni Sectatores, liberaliter obtulerunt qvidqvid e collectis Eorum elegantibus potuerat desiderari; qvin junctim indagarunt qvod ad Tabulas locupletandas porro reqvireretur.

Sic Fautorum ac Amicorum opera & propria attentio effecerunt, ut in notitiam pervenerim rariorum Orbiqve satis incognitorum Incolarum, qvos, ne obli-

ta inbyggare, dem jag sökt med görligaste flit låta aftekna, at de ej må komma i förgåtenhet.

Skulle min och andra vittra Måns nitiske möda sakna någon Läsares milda omdöme, så må den samme vara försäkrad, at vi åskåde Skaparens vårk med så stort, om ej större, nöje, än han upoffrar sin tid på verldenes fåfånga.

Om nyttan af hvart och et Insect, såsom Biets sötma och Silkesmaskens spånad, ej straxt står för hans ögon, så bör han derföre icke anse dem med förakt; utan påminna sig, at en allvis Gud aldrig gjort något fåfångt, utan alt årnat til vår förmon, den vi vinne, då vi betrakte Hans Vårk, och göre oss dem bekanta.

Vi åre skapade, at af Vårket känna Måstaren, detta år vår rätte beställning, och uti hvilken vi lyse fram för de oskåliga djuren. Vi böre veta, at de minsta djuren åro til antalet de största, och förrätta mer på denna verldenes theater än de aldraförste Inbyggare.

vione obscurarentur, qvo unqvam fieri potuit, studio, curavi illustrandos.

Si propensum cujuspiam Lectoris animum intensissimus meus aliorumqve solertium Virorum nisus frustra ambiverit; scito is, contemplatione Operum Creatoris nos tantum, si non magis, delectatum iri, qvantum ipse in frivolum mundi fastum suam gestiverit ætatem insumere.

Licet fructus, qvem singula proferunt Insecta, ut dulcor Apis ac Bombycis netus, ob oculos ejus non illico compararent, illa tamen nullatenus eapropter despicito; ast memento, sapientissimum Deum nihil inutiliter fecisse, omnia vero nostro destinasse usui, qvem impetramus, Opera Ipsius contemplando, istaqve nobis reddendo familiaria.

Creati sumus, ut ex Artificiis cognoscamus Artificem. Hoc legitimum nostrum est officium, qvo præ animalibus brutis clarescimus. Cogitemus oportet, minutissima animalcula maximum complere numerum, pluribusqve, ac procerissimi Incolæ, in hujus mundi theatro, negotiis defungi.

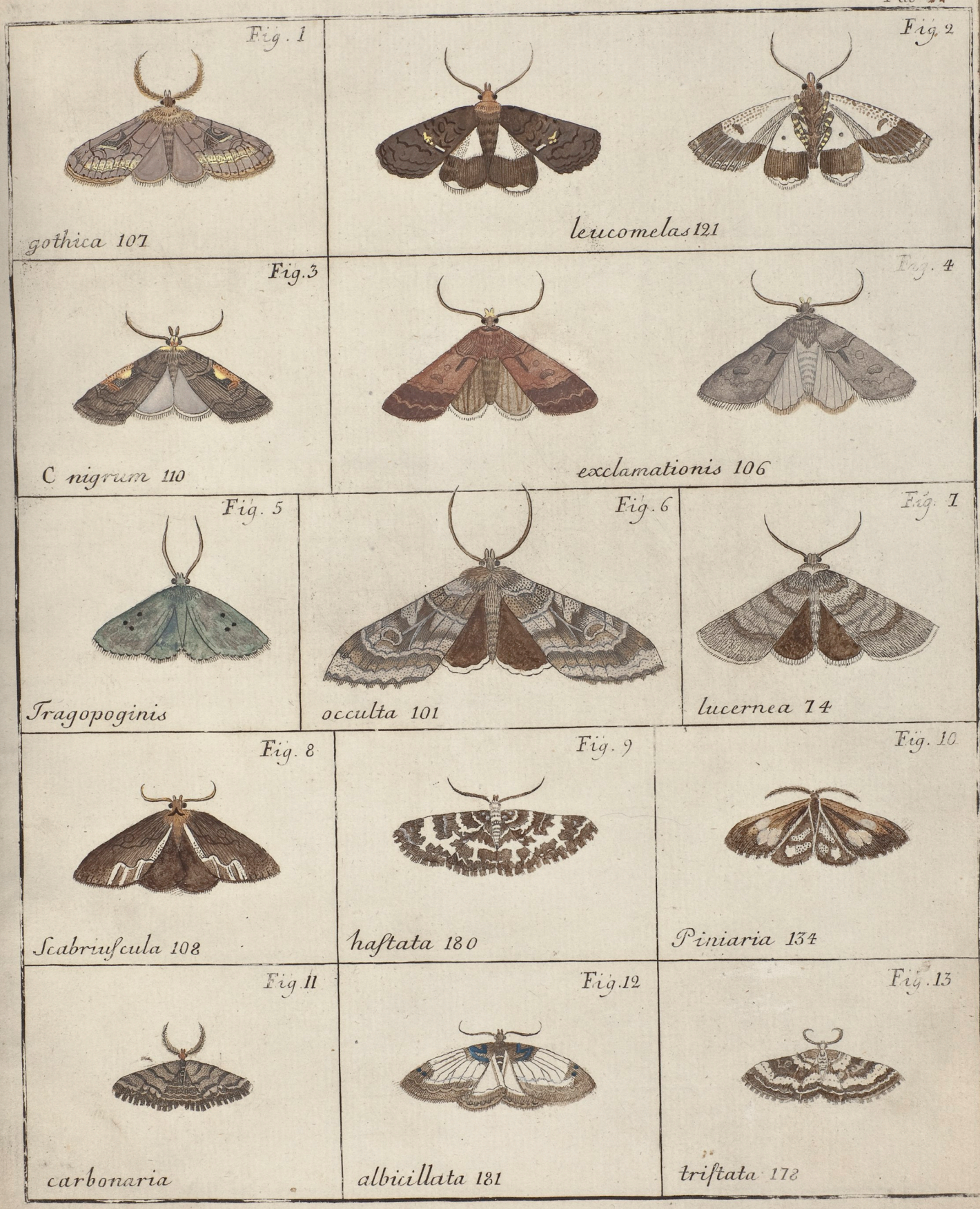
Fig. 1
gothica 107
Fig. 2
leucomelas 121
Fig. 3
C nigrum 110
Fig. 4
exclamationis 106
Fig. 5
Tragopoginis
Fig. 6
occulta 101
Fig. 7
lucernea 74
Fig. 8
Scabriuscula 108
Fig. 9
hastata 180
Fig. 10
Piniaria 134
Fig. 11
carbonaria
Fig. 12
albicillata 181
Fig. 13
tristata 178

Fig. 1

fuscana 206

Fig. 2

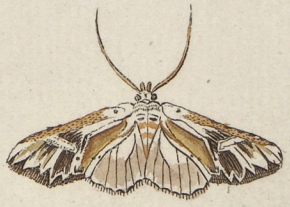

polyodon

Fig. 3

rubricollis 83

Fig. 4

Fig. 5

marginata 182

Fig. 6

Xylosteana 209

Fig. 7

Hastiana 222

Fig. 8

Juniperata 186

Fig. 9

Piceana 212

Fig. 10

cingulata 200

Fig. 11

clathrata 163

Fig. 12

ministrana 213

Fig. 13

Foenella 248

Fig. 14

Farinalis 226

Fig. 15

punctata

Fig. 1

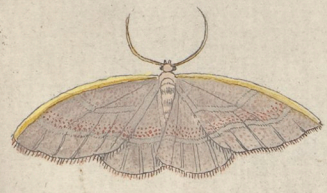

prosapiaria 148

Fig. 2

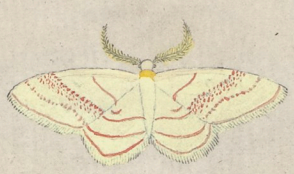

vibicaria

Fig. 3

incanata 187

Fig. 4

glaucinalis 221

Fig. 5

mendica

Fig. 6

pusaria 150

Fig. 7

uncula

Fig. 8

colonella 235

Fig. 9

putata 156

Fig. 10

vittella 264

Fig. 11

Sociella 234

Fig. 12

lactearia 127

Fig. 13

ustella

Fig. 14

pratella 245

Fig. 15

bicostella

Fig. 1.

rusſula 78

Fig. 2

melanaria 138

Fig. 3

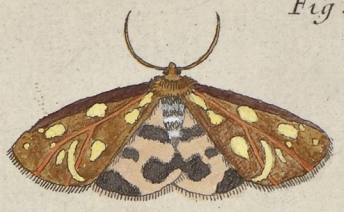

Aulica 46

Fig. 4

hamana β 205

Fig. 5

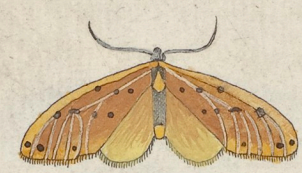

irrorella 241

Fig. 6

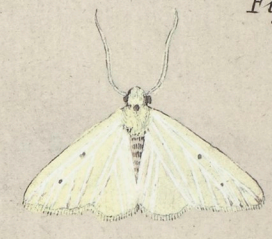

pallens 77

Fig. 7

hamana α 205

Fig. 8

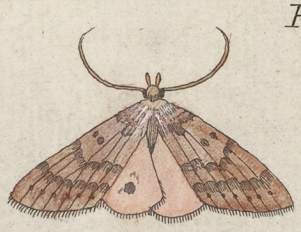

helvola 58

Fig. 9

lictarella 242

Fig. 10

Hartmanniana

Fig. 11

Tiliaria 135

Fig. 12

emarginata 161

Fig. 13

Gnomana

Fig. 14

meſomella 243

Fig. 15

Pinella 272

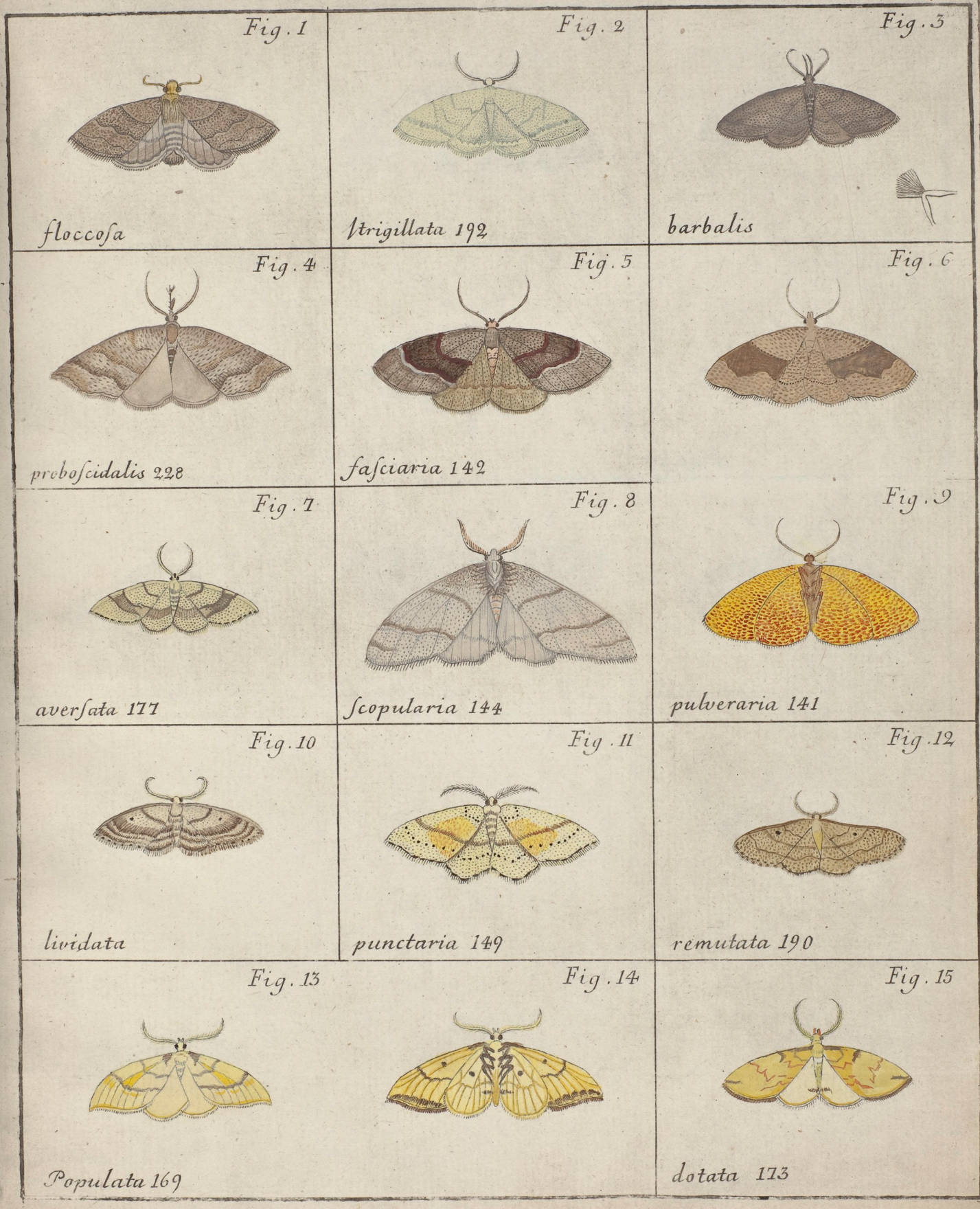
Fig. 1
floccosa
Fig. 2
strigillata 192
Fig. 3
barbalis
Fig. 4
proboscidalis 228
Fig. 5
fasciaria 142
Fig. 6
Fig. 7
aversata 177
Fig. 8
scopularia 144
Fig. 9
pulveraria 141
Fig. 10
lividata
Fig. 11
punctaria 149
Fig. 12
remutata 190
Fig. 13
Populata 169
Fig. 14
Fig. 15
dotata 173

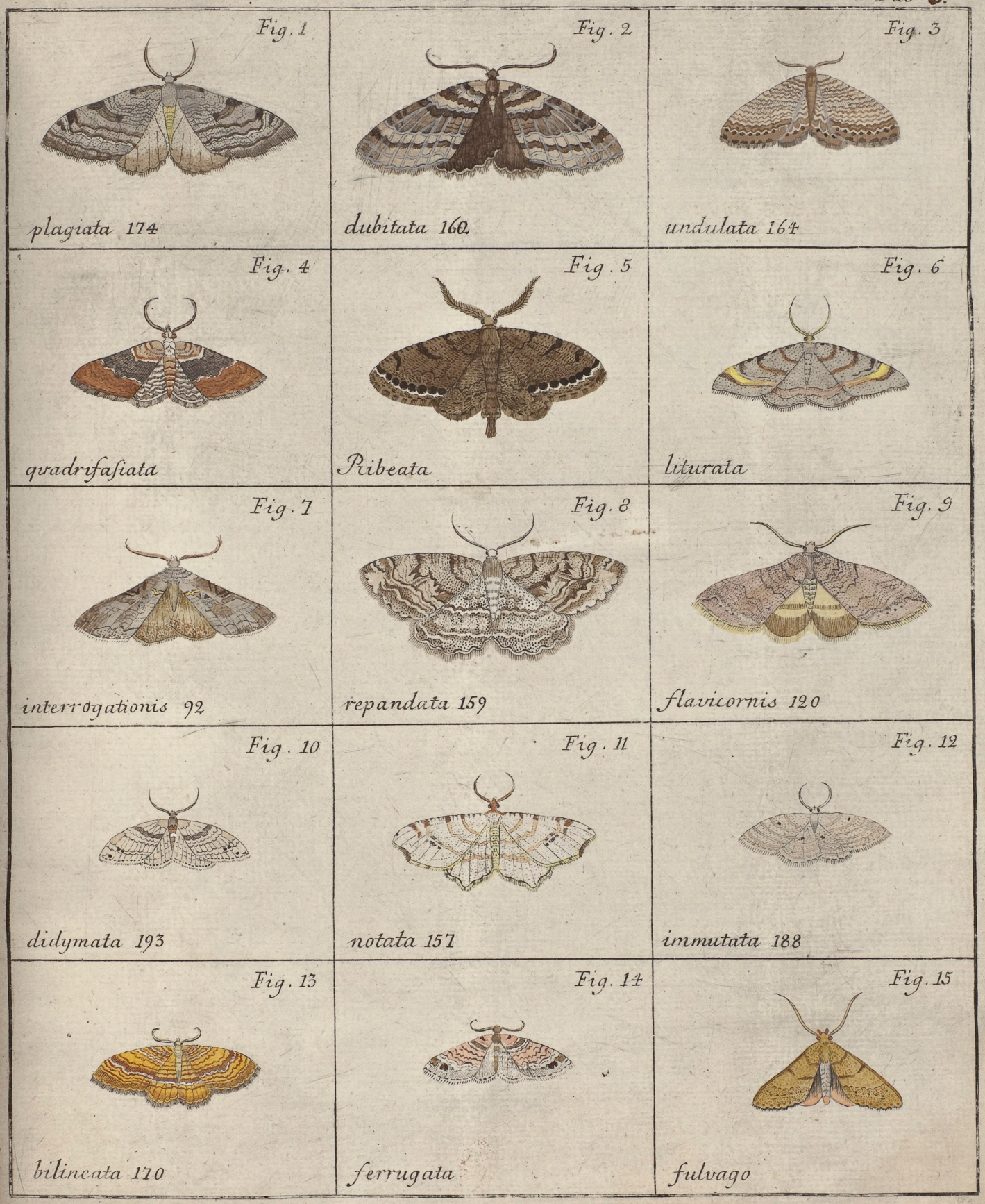
Fig. 1
plagiata 174
Fig. 2
dubitata 160
Fig. 3
undulata 164
Fig. 4
qvadrifasiata
Fig. 5
Pribeata
Fig. 6
liturata
Fig. 7
interrogationis 92
Fig. 8
repandata 159
Fig. 9
flavicornis 120
Fig. 10
didymata 193
Fig. 11
notata 157
Fig. 12
immutata 188
Fig. 13
bilineata 170
Fig. 14
ferrugata
Fig. 15
fulvago

Fig. 1

hirtaria

Fig. 2

bidentata

Fig. 3

Prunata 176

Fig. 4

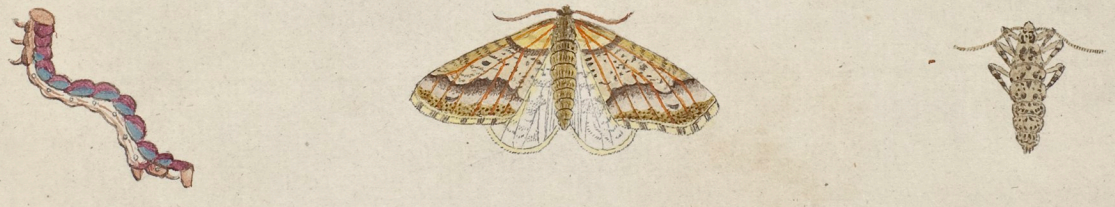

defoliaria

Fig. 5

pendularia

Fig. 1

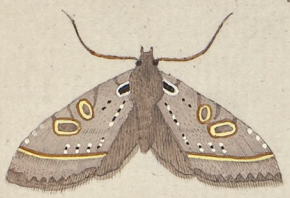

Lota

✢ Fig. 2

miata 175

Fig. 3

hepatica

Fig. 4

Fig. 5

congelatella

Fig. 6

rectangulata

Fig. 7

Fig. 8

ſuccenturiata 191

Fig. 9

Abſinthiata

Fig. 10

Screberiana

Fig. 11

ſuccenturiata β

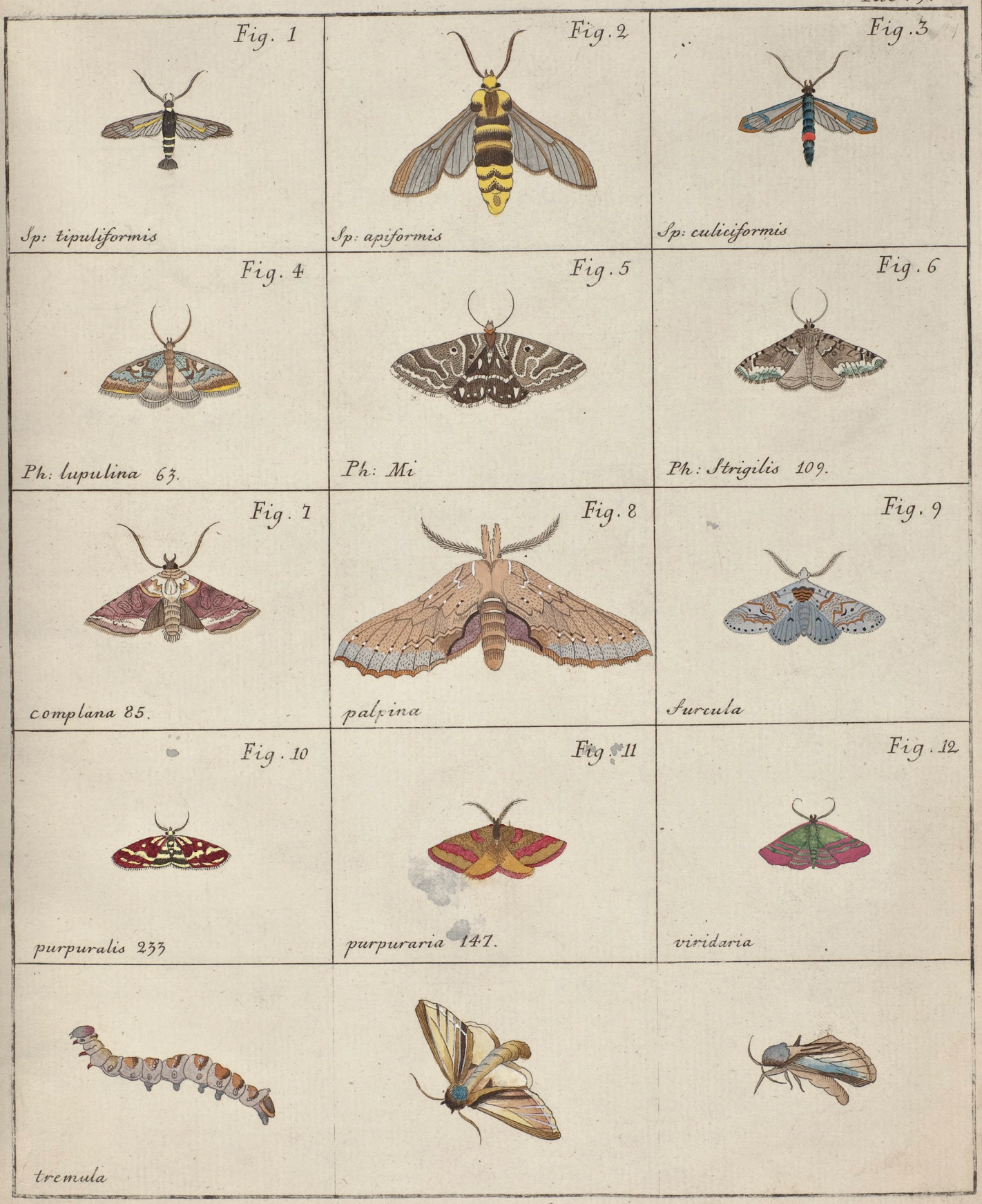
Fig. 1
Sp: tipuliformis
Fig. 2
Sp: apiformis
Fig. 3
Sp: culiciformis
Fig. 4
Ph: lupulina 63.
Fig. 5
Ph: Mi
Fig. 6
Ph: Strigilis 109.
Fig. 7
complana 85.
Fig. 8
palpina
Fig. 9
Surcula
Fig. 10
purpuralis 233
Fig. 11
purpuraria 147.
Fig. 12
viridaria
tremula

Fig. 1

Alstrômeriana

Fig. 2

Lecheana

Fig. 3

Logiana

Fig. 4

Forskåleana

Fig. 5

Bergmanniana

Fig. 6

Lôeflingiana

Fig. 7

Holmiana

Fig. 8

arcuella

Fig. 9

pariana

Fig. 10

gemmella

Fig. 11

Rupicella

Fig. 12

Lediana

Fig. 13

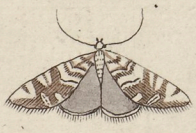

Tedella

Fig. 14

Sequella

Fig. 15

Picarella

Fig. 1

capittella

Fig. 2

cinctella

Fig. 3

leucattella

Fig. 4

pruniella

Fig. 5

Populella

Fig. 6

cinerella

Fig. 7

Phryg: Lazuri

Fig. 8

Fig. 9

pupillana

Fig. 10

Robertella

Fig. 11

vestianella

Fig. 12

tapetzella

Fig. 13

argentella

Fig. 14

argentana

Fig. 15

Lappella

Fig. 1

Svammerdamella

Fig. 2

Reaumurella

Fig. 3

Degeerella

Fig. 4

bractella

Fig. 5

Stipella

Fig. 6

nisella

Fig. 7

ungvicella

Fig. 8

LINNEELLA

Fig. 9

iungiella

Fig. 10

Strobilella

Fig. 11

Petiverella

Fig. 12

Rhediella

Fig. 13

Roesella

Fig. 14

Goedartella

Turionella

Fig. 1

Paris 3.

Fig. 2

Helenus 4.

Fig. 1

Polytes 7

Fig. 2

Pammon 8.

Agenor 13

Assimilis 129.

Dissimilis 130.

Similis 128

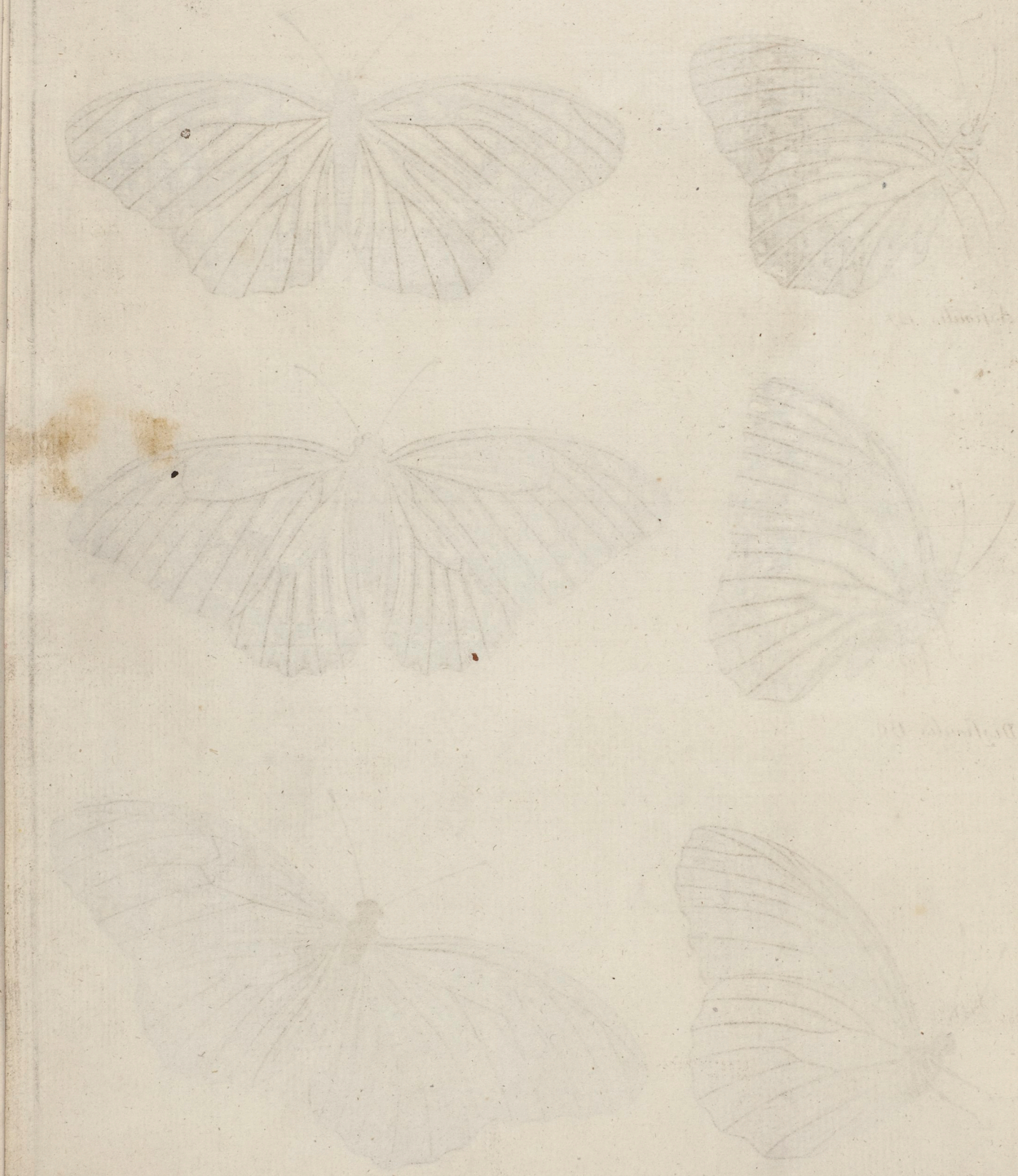

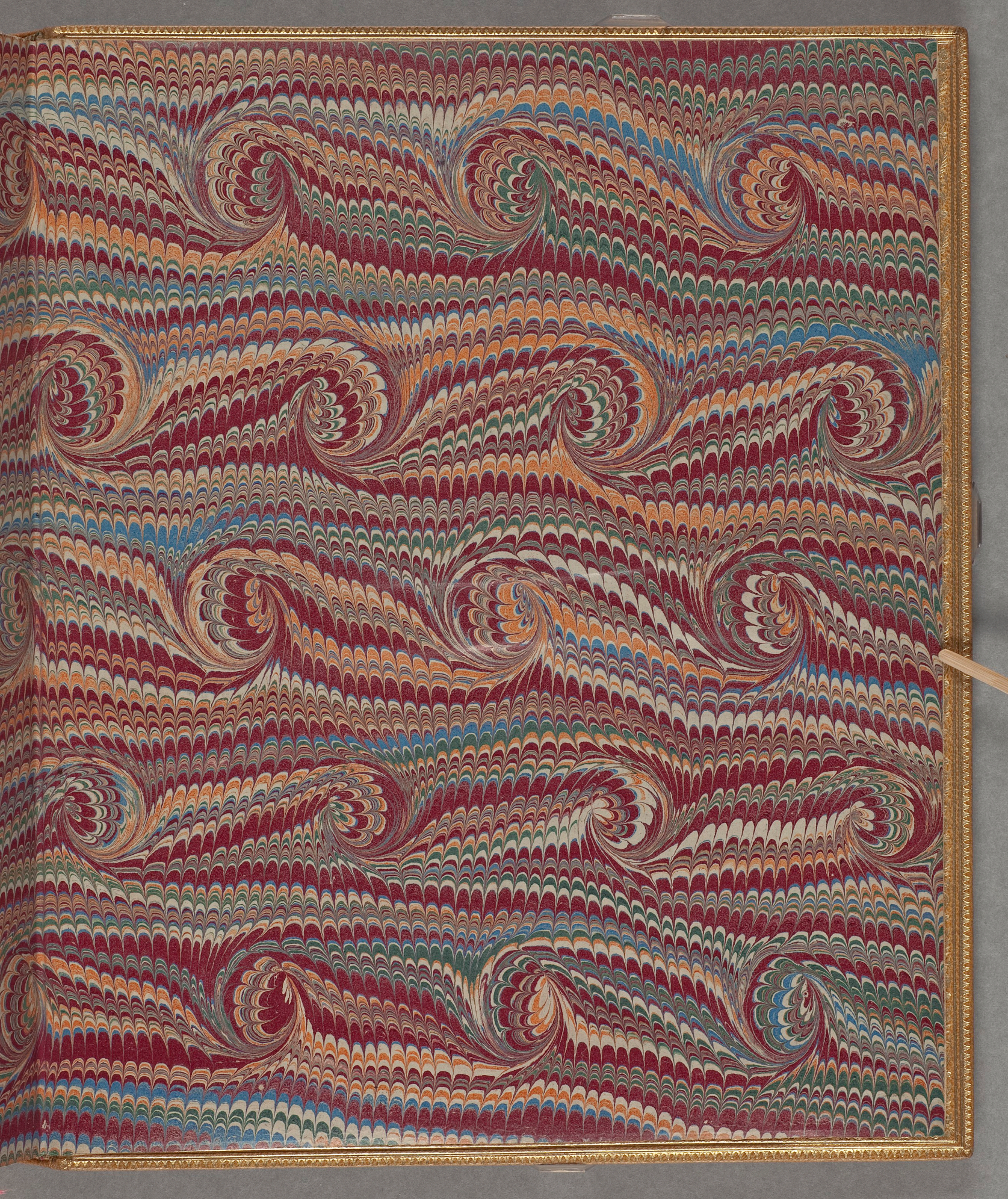

DCCD

COCO

CLERCK
—
ICONES
INSECTORUM
RARIORUM
—
1, 2.

HOLMIÆ 1759